

ZÁRÓJELENTÉS

a Budapest, I. kerület Szentháromság tér
zöldterületi fejlesztése című
tervpályázati eljárásról

2022

A tervpályázat ajánlatkérője

Budapest, I. kerület Budavári Önkormányzat
1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.
képviseli: V. Naszályi Márta polgármester

A tervpályázat lebonyolítója

MÉK Koordinációs és Logisztikai Közhasznú Nonprofit Kft.
1088 Budapest, Ötpacsirta utca 2.
Képviseli: Eltér István építész, ügyvezető

A tervpályázati eljárás tárgya

Budapest, I. kerület Szentháromság tér zöldterületi fejlesztéséhez kapcsolódó tervpályázat, amely alkalmas a későbbi tervező kiválasztására és megbízására, aki a tervezési folyamat során vállalja részvételét a lakossági bemutatásokon és egyeztetéseken.

A tervpályázati eljárás célja

A Szentháromság téren lévő 6529. hrsz. önkormányzati tulajdonú VK-KP-2 övezetű közpark a háború előtti időkben be volt építve. Jelenleg a területen kis városi park és némi beépítés található, ahonnan a Mátyás templomra a legszebb rálátás mutatkozik. Fizikai állapota már méltatlan a most átépítés alatt lévő, illetve már felújított építészeti környezethez. A feladat lényege tehát e közpark teljes megújulása, a tervpályázat célja pedig, hogy a legjobb tervet és a tervezőt ki lehessen választani, annak érdekében, hogy a környezet jelentőségéhez és minőségéhez igazodó, európai színvonalú park jöjjön létre.

A tervpályázati eljárás fajtája és a lebonyolítására vonatkozó jogszabályok

- a) A tervpályázat fajtája: **NYÍLT, TITKOS**
- b) A tervpályázati eljárás formája: **egyfordulós tervpályázat**
- c) A tervpályázat lebonyolítása:
 - a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.),
 - a tervpályázati eljárásokról szóló 310/2015. (X.28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet),
 - valamint a jelen tervpályázati dokumentáció előírásai szerint történik

A Bírálóbizottság összetétele

Elnök		jelölő szervezet
Váradiné Naszályi Márta	polgármester, táj- és kertépítész	Budavári Önkormányzat
Tagok		
Csány Éva	főépítész	Budavári Önkormányzat
Hajnal Zsolt	építész	Magyar Építész Kamara
Dévényi Márton	építész	Budavári Önkormányzat
Vikár András DLA	építész	Magyar Építész Kamara
Bardóczi Sándor	táj- és kertépítész	Budavári Önkormányzat
Győr Attila	műemléki szakértő	Budavári Önkormányzat
Póttag		
Eltér István	építész	MÉK Nonprofit Kft.
Szakértők		
Dr. Enczi János	jogi szakértő	Magyar Építész Kamara
Légárné Gulyás Rita	beruházási szakértő	Budavári Önkormányzat
Kovács Orsolya	táj- és kertépítész szakértő	Budavári Önkormányzat főkertész
Kovács László	közbeszerzési szakértő	UTIBER Kft.
Varga Dániel	Városfejlesztési és Közbeszerzési Bizottság elnöke	önkormányzati képviselő
Dr. Sándor Péterné	szakértő	önkormányzati képviselő
Süllei László	a Mátyás-templom plébánosa	

A tervpályázat lebonyolításának időtáblázata

Tervpályázat megjelentetése az EKR rendszerben	2022. március 7. (hétfő)
A helyszíni szemle időpontja	2022. március 16. (hétfő)16:00
A kérdések feltevésének határideje	2022. március 21. (hétfő)
A kérdésekre adott válaszok határideje	2022. március 28. (hétfő)
A pályaművek (elektronikus és papír alapú) benyújtásának határideje	2022. május 16. (hétfő) 16:00
A zárójelentés kiküldése az EKR rendszeren keresztül	2022. június 29. (szerda) 12:00
A tervpályázat eredményének kihirdetése, a díjak átadása	2022. június 28. (kedd) 15:00
A tervpályázat nyilvános bemutatása	2022. szeptember 30-ig
A díjazásban vagy megvételen nem részesült pályaművek visszaadása	2022. december 30-ig

A lebonyolítás ismertetése

A tervpályázat Kiírója megbízásából a Lebonyolító 2022. március 7-én hétfőn meghirdette a tervpályázatot a MÉK honlapján. A hirdetményt összesen 2400-an tekintették meg, így az építész szakma teljeskörűen értesült a pályázat körülményeiről. A pályázati kiírás a MÉK honlapjáról regisztrációt követően letölthető volt.

A pályázati kiírás és mellékletei a vonatkozó 310/2015. (X.28.) sz. Tervpályázati Korm.rendeletnek megfelelően került kiírásra. A pályázat benyújtása az EKR rendszeren keresztül történt.

2022. március 16-án 16.00 órakor tartott helyszíni szemlét, ahol a Kiíró és Lebonyolító képviselői, valamint az érdeklődő Pályázók vettek részt, összesen 14 fő.

A pályázathoz 2022. március 21-ig lehetett kérdéseket feltenni az EKR-en keresztül. A beérkezett kérdésekre a Bírálóbizottság hiánytalanul megadta a választ 2022. március 28-ig.

A pályaművek beadási határideje 2022. május 16-án hétfőn 16.00 órakor volt.

A papír alapú pályaművek (szám szerint 7 – hét – darab) hiánytalanul megérkezett futárszolgálat útján a lebonyolító székhelyére (Budapest, VIII. kerület Ötpacsirta utca 2.) Másnap, 2022. március 17-én hiánytalanul és sértetlen csomagolásban megérkezett 9 – kilenc – darab (a postai úton feladott) pályamű is. Így összesen 16 – tizenhat – darab érvényes pályamű érkezett a megadott határidőig.

A Bírálóbizottság 2022. március 16-án délután 17.00 órakor megállapította, hogy a pályaművek sértetlenül és hiánytalanul megérkeztek, így azokat felbontották. Megállapította tovább, hogy egyetlen pályamű sem sértette a titkosságot.

Az EKR rendszerben érkezett 16 db terv közül sajnos 2 pályázó feltöltötte a tervezők adatlapját is. (Az EKR 26-os és az EKR 31-es sorszámú). Ezáltal megsértették a titkosságot, így ezeket a pályaműveket a további részletes bírálatból a Bírálóbizottság egyhangú döntéssel kizárta.

A pályaművek értékelési szempontjai

A pályaművek értékelése során a Bírálóbizottság az alábbi bírálati szempontok szerint értékeli a pályaműveket és dönt a rangsorolásról:

A tervpályázati dokumentációban meghatározott tárgy alapján vizsgálja

a) a telepítés (a környezetbe illeszkedés, beépítés) követelményeinek,

- karakteres, városképet meghatározó arculat kialakítását
- funkcionális igények megvalósulását
- magas szintű térépítészeti, építészeti és zöldfelületi minőség létrehozását
- városképhez és környezethez való illeszkedés, a városképi szempontok érvényesülése, a településképi és településszerkezeti hatásvizsgálat pozitív eredményét
- az építészeti kialakítás minőségét
- településrendezési, építési előírások betartását a dokumentációval összhangban

b) a megvalósíthatóság követelményeinek,

- reális időbeli megvalósíthatóságát
- a tervezési program szerinti rendeltetését, a használhatóságát, a gazdaságosságát
- gazdaságos szerkezeti rendszer, épületgépészeti és elektromos rendszer választását
- reális költségű, megvalósítható műszaki megoldások alkalmazását
- a táj- és kertépítészeti javaslat megvalósíthatóságát

c) a környezetvédelmi követelményeinek,

- környezeti feltételekhez való alkalmazkodását
- kedvező anyaghasználatú, energiatudatos szerkezetek használatát
- alacsony üzemeltetési költségű, fenntartható megoldások alkalmazását

d) a közlekedési követelményeinek,

- térszervezés és közlekedési útvonalak összhangját
- kapcsolatok a szűkebb és tágabb környezet közlekedési hálózataival

e) a tervi minőség követelményeinek

- kidolgozottságát, részletezettségét
- közérthetőségét, tervpályázati dokumentáció szerinti megítélhetőségét
- dokumentációnak való megfelelést

f) és szempontjainak való megfelelést.

A Bírálóbizottság a pályaművek sorrendjének megállapítása során a fenti szempontokat összességében érvényesítette.

A pályaművek összefoglaló elemzése és értékelése

Építészeti és térépítészeti értékelés

- 1) A beadott pályaművek teljesítették a kiírásban szereplő alaki és formai követelményeket. A tervek mindegyike egyszerű, áttekinthető és érthető volt. A pályázatok tartalma is a hazai átlagos színvonal felettinek tekinthető.
- 2) A pályaművek zöme megszüntette a Mátyás Templom melletti tér és a park között lévő támfalat. Remek gondolat, mert a két területet a támfal kifejezetten elválasztotta, amely nagy hátrányt jelentett használatuk során. A támfal helyett a tervek nagy része egy kelet-nyugati irányú lépcsőrendszer kiépítését javasolta, amelyet a továbbtervezésnél mindenképpen figyelembe kell venni. A tervezett lépcsősor ugyanis a két különböző funkciójú területet szervesen összeköti és lehetőséget biztosít a turistacsoportoknak, valamint a helyi lakosoknak is a leülésre, pihenésre. Ennek megépítése már csak azért is fontos, mert talán innen látható a Mátyás templom és a Halászbástya legszebb nézete.
- 3) A jelenlegi zöldterület keleti oldala egy meredek lejtő, ahol az aljnövényzet nemigen tudott megmaradni. A pályázók nagy része ide egy mini amfiteátrumot javasolt, amely szintén megszívlelendő. A meglévő játszótér előtere ugyanis pont egy kis színpad kialakítására ad lehetőséget, ahol eseti, kisebb rendezvények szervezhetőek. A terepviszonyok szinte adják a nézőtér helyét és formáját.

A szükséges funkciók elhelyezésére a pályaművek teljesen heterogén megoldásokat javasoltak, mind az elhelyezés, mind a méret és anyaghasználat tekintetében. A Bírálóbizottság inkább azokat a pályaműveket részesítette előnyben, amelyek egy helyszínen és viszonylag kis méretben építették be a területet. Kedvezőbbnek ítélte meg az egyszerű, homogén formálást és anyaghasználatot. Nem találta megfelelőnek a szint alatti beépítéseket és a többszintes felépítményeket sem.

- 4) A Bírálóbizottság fontosnak ítélte a meglévő növényzet többségének megtartását, elképzelhetőnek és megvalósíthatónak tartotta ugyanakkor egy egységes (akár raszterben ültetett) fatelepítést is. A továbbtervezésnél megvizsgálandó azonban, hogy ezt a teljes park területére, vagy csak főleg a nyugati oldalra kell-e telepíteni, a keleti lejtő megtartandó fái és az új telepítés közé pedig inkább napozórétet kell tervezni.
- 5) A pályaművek további jó részjavaslatokat is adtak a továbbtervezéshez, mint pl.
 - egy új lift kiépítését a Hunyadi János útról,
 - új ülőbútorokat, berendezési tárgyakat, világítótesteket,
 - új, egységes terv alapján meghatározott növényfajták telepítését,
 - új javaslatok érkeztek a térszint alatti barlangrendszer lejárására is,
 - jó javaslatok érkeztek új vízfelületek, illetve vizes berendezések létesítésére és alkalmazására, amelyek figyelembevételre a megvalósítás során feltétlenül fontos.
(szökőkút, csobogó, vízmedence, párástó berendezés, stb.)

Budavár, Szentháromság tér tervpályázat táj- és kertépítészeti általános értékelése

A budai várnegyed egyik legismertebb és turisztikailag legterheltebb pontja a Mátyás templom és a Halászbástya, valamint a Szentháromság szobor által meghatározott tér. Ehhez csatlakozik a Szentháromság parknak is nevezett egykori foghíjtelkekből kialakuló zöldfelület támfalakkal és egy lépcsővel. A középkori szerkezetéből adódóan meglehetősen kevés zöldfelülettel rendelkező polgárváros számára ez a terület zöldfelületi szempontból nagyon értékes, ugyanakkor a tértől való szintbeli elválása, illetve a turisztikai terheltsége miatt nagyon jelentősen túlhasznált terület, amelynek újragondolását célozta meg a kerület által kiírt tervpályázat. Tekintettel arra, hogy a közvetlen környezetében országosan jelentős építészeti műemlékek, városarculati szempontból is fontos, karakteres építmények és utcakép van. A terület átgondolása mérhetetlen önmérsékletet, óvatosságot kíván meg a tervezőktől. Ez a környezet egy sűrűn teleírt papírlap, ahol az újabb gondolatok és betoldások csak fokozták a zűrzavart. Ez adta a feladat komplexitását, amelyhez a pályázók eltérő módon viszonyultak.

A pályaművek egy csoportja azt az irányt választotta, amit sajnos ma a Vár egyéb részein is megtapasztalunk, miszerint itt valami olyan sosem volt, ám történelmieskedő múlt visszaépítésére lenne szükség vagy korábbi történelmi korok épületeit, formáit és kertművészeti alapvetéseit megidézve. Talán ezek a tervek jártak a megoldáshoz a legmesszebb.

A pályaművek másik csoportja kereste az elveszett térfalak újradefiniálásának lehetőségeit, egyfajta építészeti vagy növényzeti keretet teremtve az egykori foghíjtelek szegélyein, jellemzően áttört, a parkot keretbe foglaló, de mégis annak megközelítését nem akadályozó módon. Ezek között voltak egészen puritán, visszafogott és nagyon karakteres, néha bántóan erős próbálkozások is a kialakítás részleteit tekintve.

A pályaművek harmadik csoportja nagy tereprendezésekkel, erős átalakításokkal, vagy újabb ikonikus, de kortárs jelekkel képzelte el revitalizálni a területet, a teljes tabula rasa elvét és új minőség létrehozását követve. Néhol gyengébb, néhol viszont elgondolkodtató megoldásokat kínálva a kiíró számára.

A pályaművek negyedik csoportja a közparki funkciók sűrítésével vagy letisztításával próbálta meg magát a zöldfelületet megújítani, kortárs park, ökotudatos park, pihenőpark, díszpark karakterekkel vagy ezek keverékével. Ezek között a kialakítások között az elképzelt funkciók pozicionálása és karaktere jelölte ki a sorrendet, attól függően, mennyire akartak illeszkedni a környező épített környezet rendjéhez, illetve hogy mennyire ítélte a zsűri fenntarthatónak terhelés tekintetében a tájépítészeti megoldásokat.

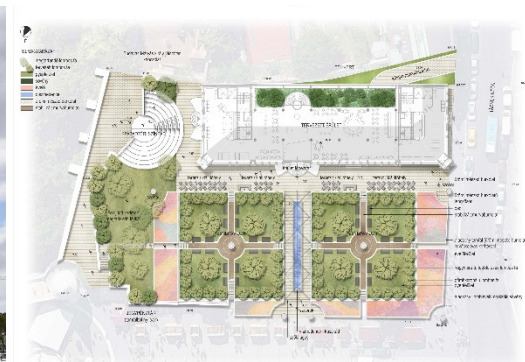
Abban szinte mindegyik pályamű megegyezett, hogy a Szentháromság teret és a parkot a jelenleginél sokkal inkább össze kell kapcsolni tereprendezéssel oldva a két eltérő köztéri karakter közötti szintbeli elzártságot. Ez megoldható pl. ülőlépcsőkkel, gyepadokkal, teraszokkal.

A Bírálóbizottság nagy vita és több körös szavazás után választotta ki azt a pályaművet, amelynek az volt az egyik alaptézise, hogy egy turizmussal ennyire terhelten a gyepes zöldfelület nem fenntartható. Itt inkább sűrűn fásított, de funkcionálisan részben turisztikai pihenőzónára, az elvonulást biztosító puffer területre, részben pedig a vári lakosok fásított tereként szolgáló, hús, árnyas, magas zöldfelületi arányú, a középkori szerkezethez illő, ám eszköztelen, bátor kialakításra van szükség. A győztes terv nem akar új épületet, pavilont, de tájépítészeti karakteres dizájnt sem behozni a területre, a bátor egyszerűsége a lenyűgöző. Itt azonban nagy hangsúly lesz majd az átmenet évein, amíg az elképzelt fák ténylegesen a látványterveken látható karaktert tudják biztosítani. Éppen ezért a továbbtervezés során nagyon pontosan kell azokat az ütemeket is definiálni, hogy az átmenet éveiben mi történik a gyep-, és cserjeszinten, hogyan válthatják fel a meglévő növényzetet a tervezettek. Ez a legnagyobb kihívása a választott pályaműnek, a negyedik (rejtett) dimenzió.

A pályaművek részletes bírálata

1. számú pályamű | EKR 29.

A pályamű talán a legmerészebb koncepciót vetítette fel a terület rendezésére: nemcsak teljességgel átalakítja a zöldfelületet, hanem új, ráadásul nagyon hangsúlyos építészeti megoldást is javasol. A terv szerint a tér kialakítása, megjelenése teljes mértékben, radikálisan, közelről és távolról láthatóan is átalakul a nagy középületnek és az előtte kialakítandó kolostorkertnek köszönhetően.

A nagy épület a funkciókat messzemenőig képes ellátni, és megfelelő térfalat is jelentene a terület lezárására, ám méretét tekintve kissé aggályos: az épülettel új hangsúly kerülne a területre, némileg elvonva a figyelmet a jelenleg ott álló elemekről, tornya magasságával ráadásul már a világörökségi megjelenés elfogadott határait is feszegeti. Az épület elé helyezett középkorias kert nagy beavatkozás a mostani zöldfelületbe (bár hátul pihenőkertként megmarad a mostani értékes zöldfelület egy része), de kissé ellentmondásos, hogy egy sosem létezett historizáló elemet helyez a meglévő (igaz, épp részben újjáépülő) történeti környezetbe. Hasonló a helyzet a terv többi összetevőjével, a történeti idézetekkel (pl. kapuk) is; látszólag kontextusban mozgatott rendszerről van szó, ám összességében mégis túlzóan elnyomó hatású lenne a valós történeti környezetre nézve. A tornyok tobzódása, lézerral való összekötése szintén rejt magában izgalmat, ám meglehetősen idegenül is hat egyúttal.

A Bíráló Bizottság értékelte a terv szellemességét, átgondoltságát, jó és érdekes megoldásait, azonban összességében mégis túlzó beavatkozásnak értékelte azt a történeti környezet számára, ezért a pályaművet hosszú vita után végül nem javasolta díjazásra.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A láthatóan gondos aprólékossággal tervezett pályamű a terület gyökeres átalakítását tűzi ki célul. Ami a zöldfelületet illeti – gyakorlatilag egyáltalán nem számol a jelenleg a téren levő növényzettel, hanem – a vélhetően teljes *tabula rasa* után – egy új, historizáló, geometrikus kertet tervez az új, historizáló épület elé. A park kialakítása ebből a szempontból konzekvens, de megvalósítása csak olyan súlyos zöldvesztések árán lenne megvalósítható, amit a kerület szinte bizonyosan nem vállalna föl. Egyébként a tervezett park stílusában következetes, számos színes virágfelületével, dekoratív fáival és kaszkád rendszerű vízfelületével jelentős díszítő értékkel bír, ugyanakkor valószínűleg folyamatos intenzív fenntartást igényelne, ami jelenkorunk inkább klímaadaptációra és természetes biodiverzitásra törekvő tervezési és fenntartási irányjaival nehezen lenne összeegyeztethető.

2. számú pályamű | EKR 1.

Tiszta, világosan szerkesztett, magas színvonalú pályamű, mely egyértelmű célként határozza meg a várnegyedi Polgárvárosában egyedülálló parkfelület maximalizálását, a terület határainak rendezésével, közlekedési rendszerének egyszerűsítésével. A park – az egykori telekstruktúrából levezetett – eltérő használatú és karakterű részekre osztása logikus. A keretező épített elemek karakteresen jelölik ki a burkolt közterület és a zöldfelület közötti határokat, míg köztük az átmenetet a szűrőként működő fás ligetek adják.

A Tárnok utca felé pillérsorokkal övezett, zölddel futtatott fedett-nyitott térrel fordul a Mátyás templom irányába. A meglévő pénztárépület támfalépitményéből eredő kávézóépület emelkedik a parkfelszín felé. A két épített elem burkolatban vezetett mészkő szalag és az abból kibomló, jó arányú lépcsősor kapcsolja össze és keretezi a park felé. A park belső struktúrájából közelítve világosan levezethető, azonban távolabbi nézőpontból kérdéses a meglévő pénztárépületből eredeztetett kávézópavilon beforgatott tömege, mivel a szárazon rakott mészkővel burkolt pavilontest tovább szűkíti a Halászbástya dél-nyugati bástyájának Szentháromság tér felőli látványát.

A Tárnok utcai pavilonépület kialakítása – hasonlóan a többi építményhez – finom eszközökkel, magas építészeti színvonalon történt, bár léptéke miatt – mint épített elem – korlátozottan alkalmas az évszázada hiányzó térfal visszaidézésére. Kissé ellentmondásos a Tárnok utca felől kapuzatként hívogató, ám a hátsó oszlopsornál növényzetfuttatással és homogén cserjesávval a parktól elválasztott fedett-nyitott kolonnád valós funkciója. Kérdéseket vet fel a pénztárépület, támfalakat idéző szárazon rakott mészkőanyagának az összes pavilonépületre történő kiterjesztése. Bár mint építőanyag kétségtelen esztétikai értékkel bír, mint homlokzati felület, a vári építésekől alapvetően idegen.

A mosdót rejtő falmaradvány geometriájának korrekciója jótékony hatással van az alsó térrész és a kimunkált vonalvezetésű lebegtetett teraszokkal tagolt erdős domboldal feltárulására, bár a felvezető lépcsősor elbontása talán túlzottan szeparálja a kilátást nyújtó fenti árnyékos rétet. A hívogatóan nagy, osztatlan zöld napozórét elegáns eleme a tervnek, a helyzetéből adódó intenzív használat miatt azonban a tömeges átközlekedésből adódó kitaposások miatt a fenntarthatósága nehezen igazolható.

A terv jó alapvetésekből levezetett, egyszerűen megfogalmazott, a teljes területen végigvezetett, időtálló eszközkészlettel, a meglévő adottságok tiszteletben tartása mellett létrehozott, magas építészeti színvonalú, igényes és egységes építészeti alkotás.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

Jól átgondolt, a zöldfelületet tiszteletben tartó, azt megtartani és erősíteni, növelni kívánó pályamű, amely vállalható kompromisszumot ajánl a már meglévő zöldfelületi, dendrológiai értékek megtartása ill. azok átalakítására irányuló beavatkozások között. Előnye, hogy kinyitja a parkot a tér felé, és a tervezett kiszolgáló funkciókat kiviszi a térség peremére, ezáltal a lehető legnagyobb felületet szánja a növényzetnek, amely tervezetten heterogén, diverz felületei (napozó ill. árnyékos rét, árnyas liget, kúszónövény térfal, erdős domboldal stb.) jól reflektálnak a különféle felhasználói igényekre is, amellett, hogy nagyfokú ökológiai diverzitást is biztosítanak. Ugyanezt mutatja a 'patchwork' jellegű virágágyások kialakítása, a magastörzsű fák díszfüvekkel körbeültetése, az árnyékos évelők takarásának visszatérő alkalmazása is. Negatívum a kivágandó fák viszonylag nagy száma (25), illetve gyakorlatilag a teljes cserjeszint megszüntetése, jóllehet ezek indoklása elfogadható, és a létesítendő zöldfelületi elemek sokfélesége több-kevésbé kárpótol a veszteségért. Összességében a Kiíró elképzeléseit jól megvalósító, esztétikus és ökológikus parkkialakítást lehetővé tevő pályamű.

A Bírálóbizottság a pályaművet 3.600.000.-Ft-os II. díjban részesítette.

3. számú pályamű | EKR 16.

Helyes a terv alapkonceptiója, mely szerint a „rendkívül értékes épített környezetben a terepből kiemelkedő épület létesítését kerülni kell”. Ennek az elvnek a megvalósítására tett építészeti javaslatot azonban a zsűri az alábbiak miatt nem támogatja:

- ezen a különleges helyszínen tévesnek ítéli a teljes látogatóközpont föld alá süllyesztését,
- indokolatlannak tartja annak bejáratát a Mátyás templom „Mária kapujának” tengelyébe helyezni,
- zavaró új elem a földalatti létesítményhez vezető, azt kiszolgáló rámpa,
- a helyszín eleganciájához nem illő a felszíni kör alakú burkolt felületen megjelenő elemek sokfélesége (dézsas fák, íves fa szerkezetű pergola, liftfelépítmény, vízmedence, padok, ülőbútorok stb.); egy normál közpark tartozékai ezek, a terven bemutatott módon erre a helyszínre nem illenek,
- nem szerencsés, hogy a vársoknya kialakítására tett tájépítészeti megoldás szerkesztésmódja nagyon hasonló a terre tett javaslatéval, annak ellenére, hogy a két terület adottsága, szerepe, funkciója különböző.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

Izgalmas vállalkozás a tér összes kiszolgáló funkcióját a „föld alá” elhelyezni, a kék-zöld infrastruktúra kialakítása szempontjából pedig mindenképpen üdvözlendő, hiszen így egy épületek nélküli, a korábnál nagyobb, egységesebb zöldfelületet, illetve ennek központjában egy jelentős vízfelületet is kapunk. Ötletes és elegáns a Mária-kapu tengelyében (a jelenlegi sétány helyén) létrehozott bejáró, valamint az ezt szegélyező, ülőfelületként hasznosítható, ívelt lépcsősor. A sétányok és a lépcsők lágyan hajló ívei szépen rímelve a tér szobraihoz övező körök íveire, mely íveket követik a tér szélét övező, árnyéki évelőkből kialakított, fák alatti ágyások is. Frappáns a földalatti átjárók rendszere is. A terv viszonylag kevés (13 db) fa kivételével számol, az „ikonikus” nyitvatermő-csoportokat meghagyva, újabbakat azonban nem ültetve. Viszonylag diverz zöldfelületet létrehozó, organikus formákkal operáló, átgondolt, harmonikus pályamű.

4. számú pályamű | EKR 7.

A terv elkészítését gondos adatgyűjtés, fizikai (fakataszter) és szellemi (leírások) leltár alapozza meg. Láthatóan alapos és átgondolt elemző munka eredménye az, amit javasol.

Ugyanakkor a tervezett 'kút' épület (körpavilon) formája idegen, helye túlexponált, a tetején a kilátó pont nem értelmezhető. A 'fal' épület (büfé-WC) telekhatárra 'ragasztása' nem jó üzenet, építészeti konzerválja a provizórikus helyzetet. Így se nem a tér léptékéhez igazodó épület se nem a téren álló pavilon. Hosszan elnyúló fogyasztóterével inkább a vásári sörözőket idézi. A tűzfal vonalában keletkezett városi sérülésre nem ad építészeti javaslatot. A tető használata itt sem indokolt, hiszen nem látni onnan többet. A zöldfelületi terv a meglévő faállományt igen gondosan elemezve megtartja, miközben a létrejövő zöld erősen széttagolt, a központi gyeppel, nehezen fenntartható. A város felé és a Mátyás templomra néző térszakaszok szintkülönbségeit nem használja ki eléggé, mint tartózkodó, kilátóhelyeket.

Össességében gondosan előkészített, korrekt terv, funkcionális elemei jó arányúak, pontosan szerkesztettek, de összességében nélkülözik az elvárt építészeti, zöldfelületi javaslatokat és megoldásokat, épített elemeinek formája és elhelyezése nem kedvező.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A terv komoly értéke az alapos környezeti vizsgálat és fakataszter, valamint SWOT-analízis, amelyek a tervezés kiindulási alapját adták. Frappáns felismerés, hogy a Várban egyedül a tér K-i szélén tud a „zöld betörni a Várba”, azaz közvetlenül kapcsolódni a belső tér zöldfelülete a Várszoknya többé-kevésbé természetes növényzetéhez. Ötletes a kiszolgáló funkciók kettéosztása – a gyorsforgalmú információ-jegyértékesítés a park előterében, a lassúbb, nyugodtabb időzést jelentő pihenő-fogyasztó szolgáltatások pedig a zöldnövényzet rejtekében, a hátsó házfal mellé kerültek. A központi nagy napos gyepfelület tágasság-érzetet kelt, melyet jól ellenpontosznak a keleti oldalra eső fás-cserjés rézsűk romantikus búvó-, pihenőhelyei. Viszonylag nagy a zöldfelületek diverzitása – gyeppel, évelőágyásokkal, cserjés és anélküli facsoportokkal, tetőkert stb. –, a rézsű alján levő csobogóval a terv még a vízkialakítással is játszik egy keveset. Össességében a pályamű jól teljesíti az elvárt parkfunkciókat.

5. számú pályamű | EKR 23.

Nagyvonalú, elegáns terv, mely a Szentháromság parkot zöld oázisként értelmezi, ami képes arra, hogy környezete mikroklimatikus viszonyait javítsa. A telket zöld tömeggel – jelentős lombkoronájú fákkal – beépítve sikeresen ad választ a felmerülő városépítészeti kérdésekre.

A szükséges kiszolgáló funkciók támfalban történő elhelyezése, elrejtése levegős, építményektől mentes megjelenést biztosít a Tárnok utca utcaszintjéhez igazított parkfelületnek. A javasolt megoldás, a zárt lombkorona alatti 4 m magas egybefüggő tér, melyben csak a „tartószerkezeti” elemek, a fák törzsei jelennek meg, az idelátogatók részére teljes felhasználói flexibilitást biztosít, legyen szó a turisták vagy a helyi lakosok által támasztott igényekről.

Valamennyi gondolat mind építészeti, mind tájépítészeti vonatkozásban a markáns alapkonceptiót erősíti:

- zöld felülettel pótolja a Mátyás templom környezetének déli térfalát,
- a telek területének Tárnok utca szintjére süllyesztése enyhíti a park környezetétől való elkülönülését,
- a zöldfelület és „kiállítófal” esti megvilágítása fénnel átjárttá és ellenőrizhetővé teszi a területet,
- a Duna irányába néző gyilkjáró a tervezési terület körüljárhatóságát és a kedvező kilátást szolgálja,
- szellemes, könnyed és olcsón megvalósítható megoldást ad a terv a várható, nagy és lökészerű terhelésre is: ivókutak elhelyezését és mobilárusok jelenlétét javasolja, akik szükség esetén információs feladatokat is képesek ellátni, jelenlétük biztonsági szempontból is kedvező.

A terveket látván a szemlélőben egy kérdés merül fel: vajon mennyi idő, hány év szükséges ahhoz, hogy az ábrázolt ideális állapot megvalósuljon?

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

Talán nem titok, hogy ez a (végül győztes) pályamű keltetett a legnagyobb vitát a zsűri tagjai között. Az első helyezést alátámasztó érveket az építészeti és tájépítészeti vélemény tartalmazza, ehelyt a zöldfelülettel kapcsolatos ellenvélemény van összegezve. Jóllehet, a telek „zöld beépítésének” koncepciója figyelemre méltó, a terület gyakorlatilag teljes zölddel borítása és az ebből fakadó „felhasználói” előnyök (árnyékos pihenőhely) vitathatatlanok, mégis a Bírálóbizottság több tagja is úgy érezte, hogy a terv valójában „nem tiszteli a zöldet”. A fák gyakorlatilag csak funkcionálisan vannak jelen, egyfajta „zöld napernyő”- hálózatként működve. A raszteres ültetés – és különösen a fák alatti tér teljes burkolása, gyeper és egyéb aljnövényzet nélkülsége ökológiailag meglehetősen sivár rendszert eredményez. A fák folyamatos tápanyag-utánpótlásra szorulnak, hiszen a kőzúzalékos burkolat alatt nem jöhet létre számottevő talajélet. Megoszlanak a vélemények abban is, hogy egy ilyen merev négyzethálós szerkezet mennyire kellemes a szemnek – a kétségkívül jó átláthatósága mások számára éppen ürességet, fantáziátlanságot jelenthet, különösen egy ilyen kifinomult, a legapróbb részletekre is gondosan ügyelő épített környezetben, amely esetleg megérdemelt volna egy hasonlóan kifinomult zöldfelületet is maga mellé. A terv mindemellett sok izgalmas épített elemet tartalmaz (a tér kinyitása rafinált lépcsőkkel a műemlékek felé, a „gyilokjáró” révén a járófelületek elemelése a lombkoronaszintre, a várlejtő és a tér lépcsővel összekötése stb.), hiányzik azonban a karakteres „kiülőhely”, kávézó. A fák alatt elszórt mobil utcabútorok kelthetik a rendezetlenség, szétszórtság érzetét, a mobil árusok pedig az eldobható csomagolások használata miatt folyamatos hulladékterhelést keletkeztethetnek. Összességében tehát, bár karakteres, izgalmas koncepcióról van szó, a zsűri egy része szerint jelentős továbbgondolást, részletfinomítást is igényel.

A tervet magas minősége, előremutató gondolatai miatt a Bírálóbizottság 4.000.000.-Ft-os I. díjban részesítette.

6. számú pályamű | EKR 11.

A terv alapvetése, hogy a terület jelenleg egy sarokfoghíj érzetét kelti, tervezői ezt szeretnék feloldani. Kiemelik, hogy a várban ez az egyetlen olyan terület, ahol egybefüggő, többszintű növényállomány van – ezt meg akarják védeni és erősíteni. Konceptiójuk szerint lencse alakú zárványokba foglalják a jelenlegi, védendő növényállományt, a terület többi részét emellett gyepesíteni kívánják kisméretű bazaltkő-burkolatú utakkal szabdalva. A lépcső kivételével mindenhol egyenletes dőlésű rámpával oldják meg a telekhatár kapcsolatait. Konkrét növénytelepítési javaslattal élnek a tervben, a délkeleti sarokra árnyéki évelőkkel számolnak, a gyepfelületen futó utakat pedig díszfüvekkel szegélyezik.

A kiírás szerint funkciókat egyetlen pavilonépületben helyezték el. A pavilonnál azonban nem a tartósságra törekednek – példának véve a jelenlegi pavilonépület elavultságát – egy generáció kiszolgálása a cél. A ház kissé kiforrotlan, kissé esetleges és a belső funkciók elhelyezése nem szerencsés.

A kissé a '60-as éveket idéző épület könnyed, nagy üvegfelületekkel és széles előtetőt is adó keskenyedő párkánnyal képzett. A tér Szentháromság-szobor felőli sarkára helyezett vízfelület kellemes hangulatot teremthet, amelyben a templom és a pavilon tükröződése egyaránt jelentős elem lehet. A zöldfelületek foltszerű elhelyezése a parkban való bolyongás élményét adhatják, a templom felé vezetett, tompa szögben tört lépcső pedig evidens, jó kapcsolatot teremt a templom melletti térrel is.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A helyes állapotértékelésen túl a terv nagy értéke, hogy abszolút reflektál a kor zöldfelületi kihívásaira, nem egy egykor volt épületet akar „zöldből” megformázni, hanem magát a teret tágítja ki és népesíti be a 'kék és zöld infrastruktúra' változatos elemeivel és teszi élhető és sokszínű városi térré. Pozitívuma, hogy nagyrészt megőrzi az eredeti növényzetet ill. épít rá, nem csak a tekintetben, hogy mindössze 11 fa kivágását (és 3 átültetését) javasolja, és a teret a meglévő, jó állapotú növénycsoportok köré szervezi, de olyan 'apróságokra' is figyelemmel van, hogy a megmaradó fák gyökérnyakának fedettsége ne változzék, vagy hogy terepalakításkor a földtömeg-egyensúly megmaradjon. A növényzeti beültetéseknel is diverzitásra törekszik, a növényeket ökológiai igényük szerint telepíti és a beporzódélmre is szán egy rovarbarát cserjékkel ültetett részt. A lencse alakú zöldfelületi 'szigetek' organikus téralakítást mutatnak – a természet saját mintázataihoz hasonló, foltszerű elrendezéssel, melyek között voltaképpen a pavilon is csak egy folt.

A terv egyik legfőbb értéke a klímaadaptációs szempontok maximális figyelembevétele: az esővíz helybentartása és a kék infrastruktúra változatos alkalmazása: a tófelület, szökőkutak, ivókutak, esőkertek létesítése, melyek a 'természetes vízkörforgás helyreállításának erősítése' irányába mutatnak. Összességében egy rendkívül korszerű, 'természetalapú megoldásokkal' bőven operáló, ugyanakkor barátságos, szerethető zöldfelületet kapunk. A Bírálóbizottság több tagját külön elbűvölte az ötödik tablón levő, láthatóan nagy gondossággal és szeretettel készített szabadkézi rajz.

A Bírálóbizottság a tervet rangsorolás nélküli 2.400.000.-Ft-os III. díjban részesítette.

7. számú pályamű | EKR 26.

A titkosság megsértése miatt kizárva.

8. számú pályamű | EKR 22.

A pályamű a Halászbástya két legdélebbi tornyának tengelyére fűzi fel a kiszolgáló funkciókat, a parkban csupán pavilonokat helyez el, amelyek a leírás szerint a középkorban itt állt házak tömegét idézik. A kiszolgáló funkciók a föld alá kerültek. (Mai ismereteink szerint itt zárt sorú beépítés volt!)

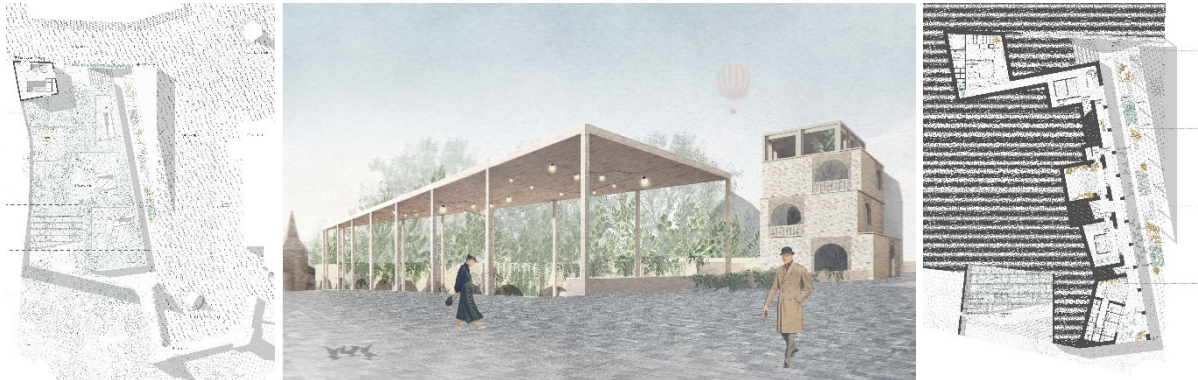
Pavilonjaik talán leginkább a középkori vásári sátrak archetípusát juttathatja eszünkbe, azonban formájuk mégis esetleges és furcsa. A park központi elemének egy, a Szentháromság tér felé forduló füves, zöld dombot választottak; a gyepes terület mellé pedig ligetes részek kerültek. A dombot szórt burkolattal övezték, ami a Tárnok utca és a templom felé bazaltkőre vált. Tájépítészeti céljuk a jelenlegi növényállomány erősítése és rekreációs célú elemekkel való bővítése, ezzel szinte egyedülként terveik a helyi lakosokra fókuszál. Jó ötlet, hogy a Balta köz és a Hunyadi János út között sétány és lift telepítésével teremt kapcsolatot. A terv számol az intenzív használatról, ez megjelenik a közlekedési elemekben és a burkolatválasztásban is. A templom melletti térre a támfal elbontásával, teraszosan kialakított, enyhe rézsút építenének csakúgy, mint a várfal felé. A templom felé és a várfalra nyíló-ülőfal rendszerek esztétikusak.

A kerek, zöld foltok elhelyezése esetleges. A templom felőli térszakaszra vitatható módon fűvókás vízfelületet és fűvókás szökőkút-féleséget telepítettek. A lépcsősor esztétikus, talán ez a terv legnagyobb erénye. A kő kompozíció ezen a helyen felesleges (így is elég szobor és építmény található a Várban).

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A pályamű egyik legnagyobb értéke a harmonikusan kialakított lépcsőfelület, amivel a terv összeköti a tér közepi 'dombtetőt' az alsóbb szintekkel. A lépcsők egyúttal biodiverz zöldfelületekként is funkcionálnak, foltszerű növénykiültetésekkel, telepített fákkal. A lépcsők fölvezetnek a központi gyepfoltokhoz, melyben 'sejtes' formájú ágyásokban különböző növényközösségek színesítik a teret. A tervezési területen kissé túlnyúlóan is fölvevett és alaposan kidolgozott fakataszter alapján mindössze 23 kivágandó és 3 átültetendő fát javasol a terv eltávolítani, 40 db új faegyed ültetése mellett. Ez olyan fokú gondosság, amely egyetlen más tervben sem volt megtalálható. További előnye a tervnek, hogy a tér egyik legkitettebb pontjára, a parknak a templom főbejáratához legközelebb eső részére mintegy 40 m² vizes elemet tervez, a talajba épített fűvókák szökőkút-szerű működtetésével és állandó, sekély vízfelület biztosításával, melynek párásító, hűsítő, a hősziget-hatást jelentősen csökkentő szerepe a nyári melegben aligha alábecsülhető. Szépen kidolgozott, jól átgondolt kialakítás az eredmény, sokféle biodiverz felülettel, funkcionális nagy zöld gyepel, vízjátékkal, a faállománnyal való gondos törődéssel, és egy szerethető parkkal.

9. számú pályamű | EKR 25.

Bátor, karakteres, magas építészeti színvonalú, kiemelkedő grafikai előadású pályamű, amely a Tárnok utcai házsor tűzfalát, ahhoz kapcsolódó új épülettel zárja le. Előadásmódja, a már – már képzőművészeti értékű, tablókba integrált alaprajzi és metszeti makettjei külön dicséretet érdemelnek.

A középkori eredetű beépítés, a Schulek-féle rendezési tervek és a meglévő adottságok egymásra vetítéséből, valamint a markáns előképekből levezetett térértelmezés az eddigiektől eltérő mintázatú köztér – középület együttest hoz felszínre. A javasolt múzeumépület, a két történeti réteg átfedéséből eredő süllyesztett közösségi tér, az áthatást lefedő fedett-nyitott pavilon, a régészeti „talált tárgyként” értelmezett közpark, a szükséges funkciókat integráló árkádsor önállóan is egy – egy határozott, kiemelkedő minőségű építészeti állítás, melyek együtt olvasása nem feltétlenül egymást erősítve fejt ki hatását. A látogatóközpont árkádsora és a térfelszínről lelépcsőző, részben pavilonnal fedett, süllyesztett, lépcsős közösségi tér bizonyított építészeti értéket képvisel, azonban a Mátyás-templomtól elforduló irányultsága, elfordulása ellentmondást hordoz. A kompozíció a fedett-nyitott acélszerkezetű „működő” pavilon nélkül is értelmezhető, sőt a pavilon elhagyása, ezáltal az árkádsor „előlépése” lehet, hogy erősítené a Halászbástya dél-nyugati bástyájának Szentháromság tér felőli látványát.

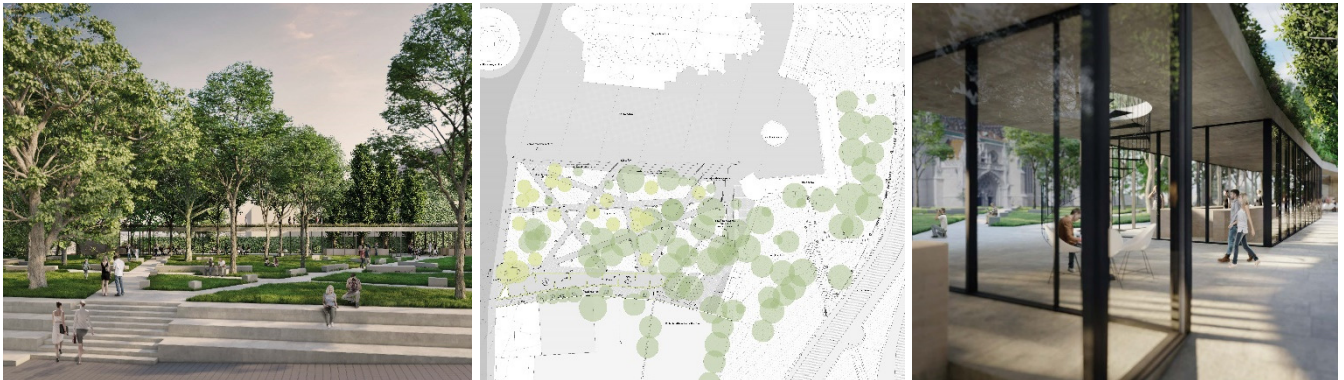
A térfelszín és a tematikus kertet elválasztó árkádsorral övezett térsüllyesztés kérdéses, hogy nem izolálja e túlságosan a zöldfelületeket, elmozdítva a szabadon bejárható közpark, vagy köztér jelleget, a vári privát – félprivát belső kertek irányába? Ezt erősíti talán a lépcsőkről alulról felfedezhető tematikus kertsorozat belső mikroarchitektúrájának kialakítása is. A múzeumépülettel megcélzott egyedi arculatú régi-új építészet ügyesen egyensúlyoz a történeti és a modern építészet határán, ellentmondást talán a Gulyás – Reimholz ház által folytatott történeti léptékhez – helyesen – történő igazodás és a „jelentős középület” léptékű megformálás közötti aránytalanság rejt. Nem ad magyarázatot a terv a téglá, mint építőanyag használatának indoklására, tudván, hogy a téren álló összes régi és régi-új középület mészkőből és/vagy vakolt felületekből építkeznek. A terv határozott, ízléses és egyedi építészeti arculatú. Bátor térértelmezésű és magas színvonalú előadásmódú.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

Elképesztő az az invenciózus kreativitás és egyúttal mélységes múlttisztelet, amivel ez a terv a területhez nyúlt. Már maga az alapötlet – a terület alatti egykori pincerendszer falai, az archív tervekben levő telekosztások és épületkontúrok alapján vezetett vonalú parkkialakítás, e vonalak, a süllyedések és emelkedések bátor alkalmazása önmagában is egy rendkívül izgalmas – és elgondolkodtató térélményt hoz létre, bármennyire is „csupán geometriai játéknak” titulálják alkotói. A tematikus kert, mely „köztes állapotot hoz létre múlt és jelen között”, szó szerint „mélyre nyúl” – a park és az alsó szintben elhelyezett látogatóközpont között négy helyen is van le-/feljárás, többszörösen összekötve a két szintet, jelent és múltat. A zöldfelületek tervezésénél a fa- és lágyszárú fajok kiválasztása jól átgondolt (kellő klíma- és várostűrés, ugyanakkor gazdag virágdísz vagy szép színezetű lombozat), és pozitívum, hogy mindössze 20 fa kivágása mellett 22-t tervez ültetni. Mindenképpen előny a parkon belül a víz- és légáteresztő burkolat általános használata, mellyel a csapadék teljes mennyisége helyben elsikkad és a növényekhez juthat. Kissé nehezíti a feldolgozást a helyszínrajzon levő kevés magyarázat: nem világos, hova tervezettek az évelők, hol lennének csak cserjék. Mindezzel együtt egy rendkívül izgalmas, szellemes, zöldfelületi szempontból is meghökkentő pályamű.

A Bírálóbizottság a tervet rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesítette.

10. számú pályamű | EKR 18.

Nagyon tiszta, világos terv. Konceptiójuk lényegi eleme, hogy a környező épületek miatt nem kívánnak építészeti attrakciót emelni. Hátteret akarnak létrehozni a műemlékeknek és szinte láthatatlan épületben elhelyezni a szükséges funkciókat. A déli térfalhoz tervezett kiszolgáló épület szellős, derűs és könnyed. A park zöldfelületét folytatták, felfuttatták a déli oldal kerítésfalára, de az oromfalas ház homlokzatát is zölddel burkolták. Ezzel együtt egy szűk utcát is nyitottak a déli oldalon a játszótér és a Tárnok utca között, amivel a parkot körüljárhatóvá tették. A déli oldalra három elemből álló, nyújtott pavilonsor került, amelyet egy helyen alapincéztek a konyha elhelyezéséhez. Az épület alsó szintjére jegypénztárt és barlang-bejáratot, illetve 300 főt ellátni képes mosdót terveztek. Földszintjére keleten kávézó-rétesbolt, középen étterem, a Tárnok utca felől pénztár és turisztikai információs pont került.

A templom melletti területet szabályos szerkesztésű lépcsősorral tribünné alakították, a teret pedig koncertek és nagyrendezvények helyszínéként hasznosítanák, míg a keleti oldalon egy mini amfiteátrumot helyeznének el a kisebb rendezvények számára, amely léptékében kifejezetten jó.

Pontos fakatasztert készítettek, de a zöldfelületből nem alakítottak ki olyan területeket, amelyek alkalmasak a hagyományos parkhasználatra. A park és a Szentháromság tér között a terv nem teremt evidens kapcsolatot; a lépcső is kissé nyersen funkcionális. A zöldfelületi elgondolás kertészeti értelemben jól átgondolt, alapos, gondos. A sétányok alaprajzi elhelyezése kissé zaklatott, további tisztázásra szorul. A hármás osztású pavilon alaprajzi elrendezése és a telken elfoglalt helye előnyös, ennél magasabb, karcsúbb épület jobban illene a térfal lezárásához.

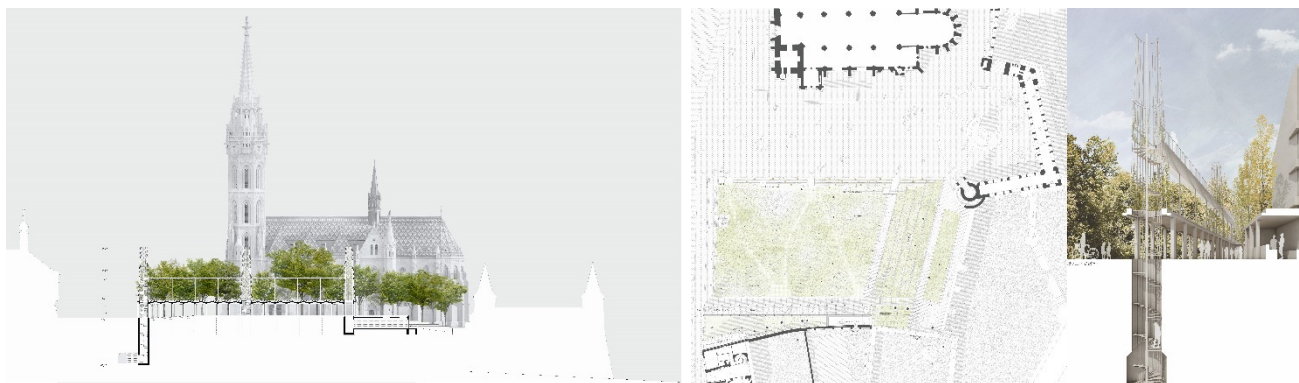
Táj- és kertépítészeti szakvélemény

Rendkívül alaposan átgondolt pályamű, mind közül talán a legteljesebb és -pontosabb fakataszterrel. A terv nagy értéke, hogy a kataszter eredményeit teljes mértékben figyelembe véve dönt a fák sorsáról (nem csak kivágás vagy megtartás, de pontos kezelési javaslat szintjén is), és nem a fakivágásokat igazítja az utakhoz, hanem úgy tervezi meg az úthálózatot, padokat és lépcsőket, hogy ezek kialakítása miatt ne kelljen fát kivágni. Üdvözlendő a cél, hogy minél több fa megtartható legyen, és a zöldfelület ne csökkenjen, hanem nőjön. Az óhatatlan fa-egészségügyi beavatkozásokon (19 fa kivágása) túl a legfontosabb változtatás a zöldfelület szerkezetében a park átláthatóbbá, nyitottabbá tétele a cserjék, bokrok ritkításával. Frappáns a mészkő ülőbútorok sajátos ritmusú elhelyezése az utak mentén, és általában is a mészkő alkalmazása, ami jól rímel arra, hogy tulajdonképpen egy mészkőplaton vagyunk (Várhegy). Ugyanakkor az eredmény – az úthálózat funkcionális, mértani kijelölésével együtt – egy kissé

talán túl geometrikus térszerkezetű, habár kétségtelenül letisztult látványvilágú, átlátható park. Ahonnan viszont feltűnően hiányoznak a virágok (vagy visszaszorultak a tetőterasz ágyásaiba?), és nincs semmilyen csobogó vízfelület, vagy bármilyen olyan elem, ami a 'szabálytalanságával' kicsit ellenpontozná a mértani harmóniát, illetve növelhetné az ökológiai sokféleséget. Zöldfelületi szempontból tehát egy gyepes-ligetes kialakítás (+ a pavilon háta mögött húzódó zöldfal) biztosítja „csupán” a biodiverzitást, bár kétségkívül egy alaposan megtervezett, szabályos struktúrákkal operáló, átgondolt terv mentén.

A Bírálóbizottság a tervet rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesítette.

11. számú pályamű | EKR 15.

Elegáns, színvonalas, tiszta szerkesztésű pályamű, mely világos célként tűzi ki a szabad, zöld térfelület megőrzését, zöld karakterének erősítését, funkcionális és esztétikai minőségének fejlesztését. A zöldfelületet a környező köztérrendszerrel közös határainak kijelölésével és a szomszédos épület és építményrendszerhez kapcsolt térszerkezeti korrekcióval helyezi vári kontextusba.

A terv a szervesen alakult helyszíni adottságok és a történeti rétegek alapos analizéséből levezetett, alázatos építészeti-kertépítészeti megoldásai nem idegenek környezetüktől, eszközkészlete józan értékrenden alapszik. Fő eleme a Tárnok utcai háztömb hiányzó északi térfalának kerti pavilonként megjelenő, emeletes kolonnáddal és abból eredő hármastoronyrendszerrel történő megidézése, melyet a konstrukcióra futtatott háromszintes zöld növénytömeg hangsúlyoz. Kérdéses, hogy a „klasszikus” történeti építészeti eredetű, tektonikus kolonnád, a korai acél-építészeti mivességét idéző tornyokkal, valamint a mai kor technológiáját sejtető „szerkezetnélküli” galériaszinttel történő ötvözése, kiegészülve a futtatott növényzettel, koherens, egységként összeálló térfalat eredményez-e? A Tárnok utca mentén induló oszlopsor befordításával induló kolonnád Gulyás – Reimholz ház és a parkfelület közötti mélységi helyzete vitatható, mint ahogy a Duna felé történetileg mindig is bizonytalan tömbszél a keleti – liftet rejtő – toronnyal történő kijelölésének pontja is. A kolonnád tengelyébe bevezetett lépcsők és lift pont az irányított, repetitív, dupla oszlopos tér elementáris erejét, felfedezésre csábítását gyengítik. Az emeletes oszloprend és a rejtőzködő, áttört tornyok architektúrájának nagyvonalúsága a Tárnok utcai tűzfalra és kerítésre szoruló földszintes kiszolgáló épületekben talán csorbát szenved. A határozott geometriájú, de karakterében a parkhoz kapcsolt növényzettel telepített tereplépcső rendezi és világossá teszi a park határait, azonban a Duna felé fordított lépcsős, zöld teraszrendszer a történeti előzményektől kissé idegen, túlhatározott eleme a tervnek. A dél-nyugati Halászbástyát lágyan ölelő íves lépcső ellenpárjaként hegyesszögben átforduló lépcső- és teraszor által az eddig zárt alsó térrész, kétségtelen, hogy a Szentháromság-térhez integrálható.

A ligetes, tisztásos karakterű zöldfelület, mint pihenőterület hívogató, a Tárnok utca mentén megerősített zöld térfal helyes döntésnek hat. A finom erezetű, szinte rejtett parki úthálózat szép mintázatot ad, bár kétséges, hogy a jegypénztártól a Mátyás-templom felé özönlő csoportnyi tömegek tiszteletben tartanak vonalvezetését. A park kialakítása lehetséges, hogy túlzóan komoly felhasználói fegyelmet feltételez. A pályamű építészeti nyelvezete, előadásmódja és szellemi alapvetése kiemelkedő, egyes téri megoldásai és eszközként alkalmazott építményei tovább vizsgálandóak.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A pályamű uralkodó létesítménye a két hatalmas „zöld torony” közrefogta kolonnád, amely egyszerre tartalmazza a tervezett – ill. a ma még esetleg „nem is sejtett” kiszolgáló funkciókat. A leírás szerint a tornyok csupán „rímelve” a tér tornyainak sziluettjére, de nem konkurálnak velük. Ugyanakkor párosuk méretüknél fogva mégiscsak a teret érdemben átalakító, komoly arculati elemek – a Bírálóbizottság megosztott volt abban a kérdésben, hogy ez mennyire szerencsés. Kétségtelen, hogy egy olyan látványos plusz zöldfelületet ad a térhez, amilyennel talán egyetlen más pályamű sem tervez, és ennyiben valóban megvalósítja a koncepció azon részét, miszerint „ha a Szentháromság teret a Várhegy zöld tüdejének feltételezzük, akkor érdemesnek tűnik minden lehetséges felületen valódi zöldfelületet kialakítani”. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor a tér többi zöldfelületének tervezése kissé elnagyolt, kevésbé kidolgozott. Bár a tervnek a biodiverzitás megőrzésére irányuló szemléletformáló törekvése abszolút üdvözlendő, a konkrét megvalósításban ez kevésbé érhető tetten. Pozitív elem, hogy a tájidegen örökzöldeket a budai hegyekben honos lombos fákkal tervezi kiváltani, ugyanakkor a viszonylag nagyszámú kivágandó fa és cserje (29 db) helyett kevesebbet tervez visszaültetni (16 db). Nem világos, hogy milyen elrendezésben, csupán a szabálytalanul kanyargó sétányokkal szegélyezett ligetes, tisztásos karakterű pihenőterület jellege rajzolódik ki a tervből.

12. számú pályamű | EKR 17.

A pályamű rendkívül alapos morfológiai vizsgálatnak vetette alá a budai vár épített szövetét, és a tervezési terület vonatkozásában a téralakítási folytonosság hiányát, egyfajta anomáliát érzékelt, helyesen. A helyzet kezelésére a pályamű által javasolt megoldás erőteljes térfalképzés, amely áttört térhatárt jelentene a zöldfelület körül. Leírásában könnyű, áttört, lebegő tetővel kialakított határolószerkezetként jellemzi a tervezett épületet.

A terveken ábrázolt épület azonban egészen más hatású. Tagadhatatlan, hogy a téralakítási folytonosságot helyreállítja, azonban a Bíráló Bizottság teljes összhangban túlzottan súlyosnak, szinte nyomasztónak, illetve helyenként emlékműszerűnek értékelte a mai kertet redukálóan, azt négy oldalról körülvéő kolonnád méretét (feltehetőleg ebben a talán nem teljesen helyes méretezésű látványképek is hibásak voltak, amelyeken a megmaradó zöldfelület a tervezettnél sokkal kisebb méretűnek látszik). A jelentős beépítés ugyan minden funkciót kielégít, ám a méretével, zártságával, a zöld felület teljes bezárásával a Bíráló Bizottság nem tudott megbarátkozni, s a pályaművet nem javasolta díjazásra.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A pályázó elsősorban építészeti koncepcióban gondolkodott, és a zöldfelület alakítására kisebb hangsúlyt helyezett. Bár a részletes fakataszter a faállomány alapos megismerésére vall, mintha ezzel a „tudással” nem igazán tudna mit kezdeni a terv, a kivágandó fákat is csupán aszerint jelöli ki, hogy útjában vannak-e az építendő „keretnek” (ugyanakkor üdvözlendő a kivágásra jelölt fák igen kis száma – mindössze 7 db). A térfalon belüli zöldfelület elnagyolt, „egységes gyepes-fás jellegű zöldfelület” leírása kissé hiányérzetet kelt. A terület valamivel ötletesebb kialakítást is megérdemelt volna.

13. számú pályamű | EKR 4.

A pályamű tervezői a Szentháromság tér történetének továbbírását tűzték ki feladatul, amely során egyszerre szeretnék a turistákat és a helyi lakosokat is megszólítani. Ennek érdekében egy nyugodt hangvételő, kellemes parkot kívántak létrehozni, amelynek meglévő, erdős növényzetét a várfal felől megtartották, a Tárnok utca irányába azonban átvezették egy almafa-raszterbe. A szabályos rendben telepített almafák az önkormányzat részéről a jelenleginél sokkal komolyabb odafigyelést igényelnének

Egyszerű mézskőkerettel tervezték övezni a parkot, ami nem konkurál a meglévő épületekkel. Szép részlet, hogy ez a keret bomlik ki lépcsővé a templom mellett. Ez nagyon jó megoldás. A déli oldalon pedig pavilonná alakul, ami egyedi megoldással nem a telekhatáron fut, hanem a terület közepén, szögbe forgatva mintegy megosztja a parkot a helyi lakosoknak szóló játszóteres részre és intenzívebb turisztikai használatra. A tervezőket dicséret illeti az építészeti elemek, padok és a telepítendő növényzet alapos kidolgozásáért. Az „almáskert” elgondolás érdekes, de közparkban a tavaszi virágzástól eltekintve jelentős fenntartási gondot jelent (kártévőmentesítés, lehulló gyümölcsök összeszedése, stb.). A gyümölcsstermő almafák jellemzőn alacsony törzsűek, ezáltal az alattuk lévő tér jó használhatósága kérdéses.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

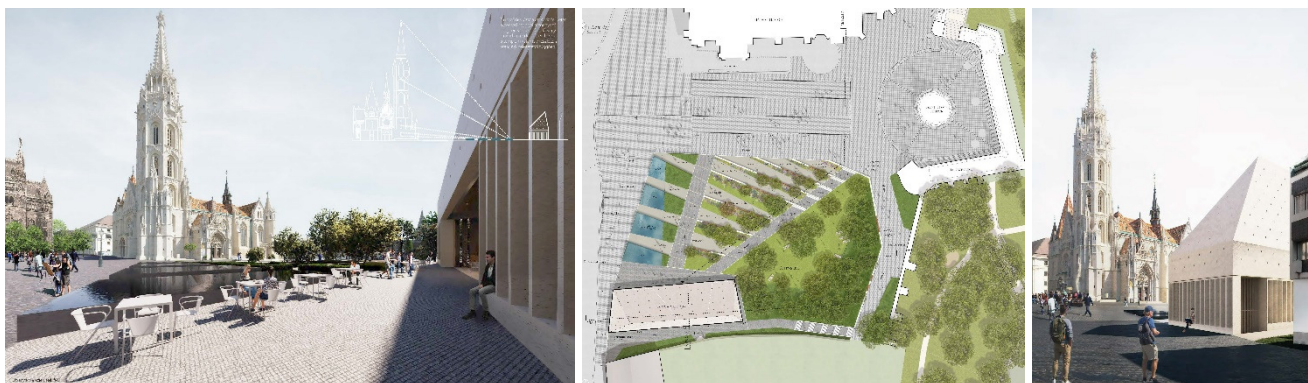
A terv koncepciója ötletes, a történeti kerteken és nemzetközi példákon alapuló „városi gyümölcsöskert” elképzelés (az almafa gazdag szimbolikájával kiegészülve) figyelemreméltó, érdekes vállalkozás. A pályamű alapos és részletes fakatasztert tartalmaz, és kifejezett pozitívuma, hogy tekintetbe veszi telepítendő növények őshonosságát. Ez a fák cseréjénél is fontos szempont, a virágos beültetéseknel pedig a meszes talajú dombvidéki lejtősztyeprétek, valamint az árnyas erdőaljak – részben jelen is lévő – őshonos növényeit javasolja (a *Corydalis cava* pl. tavasszal nagy tömegben virít az északi Várszoknyán). Ugyanakkor az egyetlen fajjal történő raszteres telepítés ökológiailag homogén felületet eredményez, létrehozása meglehetősen nagy faveszteséggel jár (37 kivágandó fa), és ezeken túl is a zöldfelület kialakítása több lehetőséget is felkínálhatna. Összességében mindazonáltal értékes, karakteres pályamű.

A Bírálóbizottság a tervet rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesítette.

14. számú pályamű | EKR 31.

A titkosság megsértése miatt kizárva.

15. számú pályamű | EKR 30.

A parkhoz csatlakozó Tárnok utcai háztömb elé, annak szélességéhez igazodó, szabadon álló új épületet javasol. A látogatóközpontként funkcionáló építmény magába foglalja a kiszolgáló- és a barlangrendszer látogatásához szükséges funkciókat. A meglévő pénztárakat és WC blokkot elbontja a Halászbástya látványának hangsúlyozottabbá tétele érdekében.

A tervezett épület színvonalas építészeti kialakítása ellenére idegen elemként jelenik meg, mert homogén anyaghasználatával elkülönül környezetétől. Az előtte lévő, Mátyás templom felé szélesedő trapéz alakú teraszos díszkert, vízfelületeivel fokozza ezt a hatást. Nem szerencsés a parkfelület terven bemutatott módon történő funkcionális szétválasztása. Meleg nyári napokon kérdéses, hogyan használható a nagyméretű, lépcsősen kialakított parkrész, ahol kevés az árnyékot adó lombzat. Téli időszakban az utcához közeli üres vízmedencék látványa megkérdőjelezi a vízfelületek ilyen módon történő jelenlétét.

Össességében: bár az új épület a Tárnok utcai háztömb befejezésére egyfajta megoldást kínál, annak látványa az átlós irányban a Halászbástya felé lejtő parkkal és lépcsősorral nem ad megnyugtató választ a tervezési terület kialakítására.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A pályaműnek a zöldfelületre irányuló alapgondolatát, miszerint a területre vonatkozó hatályos szabályozási terv szerinti minimális zöldfelület 75%-os aránya sok, és a Mátyás-templom környezetében ennél több burkolt területre lenne szükség, a Bírálóbizottság nem osztotta. A terv részeként készült egy nagyon gondos, alapos fakataszter, a kivágandó fák nagy aránya (68 fából 47, azaz a fák közel 70%-a) azonban szintén nehezen fogadható el. Érdekes és szép gondolat „Mária virágai”-nak alkalmazása, bár a felsorolásban ökológiailag rendkívül eltérő igényű fajok kerültek egymás mellé, ami nehezen tenné lehetővé a közös virágágyásban való bemutatásukat. A terv pozitívuma a vízfelületek bőséges – bár kissé talán túlzó – alkalmazása, valamint a lépcsős támfal rész és az erdős térrész növényfajainak megalapozott kiválasztása. A térre nyíló, nagyléptékű lépcső kialakítása, és a növényzet Ny-K irányban való gyarapodása, azaz a lépcsők fokozatos „bezöldülése” látványos és jó elképzelés, ugyanakkor túl nagy átalakítással és túl sok területburkolással jár. Össességében mindezekért a zsűri nehezen tudná támogatni az amúgy vizuálisan kétségkívül markáns és kreatív elképzelést.

16. számú pályamű | EKR 6.

A terv alaposan átgondolt, elemeiben letisztult és kiegyensúlyozott. Lépcsős teraszos megoldási jó helyen és jól szolgálják az igényeket. Elemei arányosak és funkcionálisan tisztán kezeltek.

A két pavilon egy héj alatt, elegáns gondolat, azonban a növényzet mennyiségén és minőségén (no meg az évszakon) is múlik, hogy később összeáll-e a látványokon bemutatott együttesé. A nyers beton keret ('Mátyás-lugas, lebegő zöldfelület') ugyanis önmagában nem fogja egységbe a két közeli, de formavilágában, eltérő és az információs pont esetében inkább alkalminak mutakozó pavilont. A 3 elemből álló együttes épületnek (pl. tűzfal takarónak) kicsi, pavilonnak túlméretezett és kissé zavarja a templom feltárulását. A mögöttes tűzfalhoz való viszonya is bizonytalan.

A jegypénztár és WC felújítása és megtartása logikus és méltó gondolat, de nem jó, ha közben minden más funkciót a tér másik végébe koncentrálnak. A zöldfelület központi eleme, a 'pihenő rét' fűje a nagy forgalom miatti a gyors kikopás veszélyét hordozza.

A terv alapvetései helyesek, a funkcionális és parki elemek aránya kedvező, mértéktartó. Az egész terv magas színvonalú, jó minőségű megoldást mutat.

Táj- és kertépítészeti szakvélemény

A terv komoly előnye, hogy nagymértékben épít a jelenlegi növényzetre, mindössze két fát (ill. számos cserjét) tervez kivágni, s az épített elemeket is a meglévő növényállomány köré szervezi. Hangulatos zöldfelületi elem a pavilont beborító lugas, amely az épület tetején kialakítandó zöldtetővel együtt ökológiailag még diverzebbé, sokszínűbbé teszi már meglévő növényzetet. Az utak, szigetek (felülről nézve) méhsejt-szerű kialakítása egyfajta természetesen optimális struktúrát ad, a területnek a tér felé való kinyitása tágas térérzetet kínál. A terv értékeit adják továbbá az olyan finom részletek, mint a tér DNY-i sarkában álló fenyőcsoport megtartása és befoglalása az épített szerkezetbe, vagy a faburkolatos lelátók, amelyek hozzájárulnak a térkialakítás természetesség-érzetéhez. Némi hiányérzetet kelt, hogy a terv a víz, esővíz kezelésével, használatával kapcsolatban semmilyen állítást nem fogalmaz meg, ugyanakkor zöldfelületi szempontból harmonikus, sokféle növényzeti kialakítással operáló, a tér adottságait jól figyelembe vevő pályamű.

A tervet a Bírálóbizottság rangsorolás nélküli 2.400.000.-Ft-os III. díjban részesítette.

A tervpályázat EREDMÉNYE a Bírálóbizottság döntése alapján

<p>A Bírálóbizottság döntése szerint 4.000.000.-Ft-os I. díjban részesült</p>	<p>Az 5. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervező: Építész Stúdió - Félix Zsolt, Pálfy Sándor, Ábrahám Tamás</p> <p>Szakági tervezők: Takács Dániel, Reith Anita, Varró Dorottya</p> <p>Munkatársak: Varga Katalin, Szántó Hunor, Polgárdi Ákos</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint 3.600.000.-Ft-os II. díjban részesült</p>	<p>A 2. számú pályamű</p> <p>Építész tervezők: Hetedik Műterem Kft. - Szabó Levente DLA, Biri Balázs, Rátgéber László, Surján Borbála, Szilágyi Szabolcs, Zacher Bendegúz</p> <p>Tájépítész tervezők: Geum Műterem Kft. - Gyüre Borbála, Lád Gergely</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint rangsorolás nélküli 2.400.000.-Ft-os III. díjban részesült</p>	<p>A 16. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervezők: Páll András István, Hinterauer Márk László, Páll-Sámson Rita</p> <p>Szakági tervezők: Kontra Dániel Barnabás, Pap Noémi</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint rangsorolás nélküli 2.400.000.-Ft-os III. díjban részesült</p>	<p>A 6. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervezők: Perényi Stúdió Kft. – Perényi Tamás</p> <p>Szakági tervezők: Weiszer Lab Kft. – Weiszer Ádám</p> <p>Munkatársak: Perényi Stúdió Kft. - Andrei Durloi, Kardos Orsolya, Perényi Flóra</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesült</p>	<p>A 9. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervezők: Falvai Balázs DLA, Török Dávid DLA, Nagy Márton DLA, Ónodi Bettina</p> <p>Munkatársak: Fekete Tünde, Gárdos Fanni, Megyesi Miklós, Soltész Angéla, Erdős Imre</p> <p>Szakági tervező: Remeczki Rita</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesült</p>	<p>A 10. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervezők: Makrai Sándor DLA, Vesztergom Ádám</p> <p>Szakági tervező: Szabó Gábor</p> <p>Munkatársak: Balázs Lili, László Livia, Lunk Zoltán, Szücs-Tassy Karina, Győre Viola, Szende András</p>
<p>A Bírálóbizottság döntése szerint rangsorolás nélküli 1.200.000.-Ft-os Megvételben részesült</p>	<p>A 13. számú pályamű</p> <p>Vezető építész tervezők: Deichler Tímea, Jakab Dániel</p> <p>Tájépítész tervezők: Tihanyi Dominika DLA, Szohr Gábor</p> <p>Építész munkatársak: Kolossváry Bernadett, Kovács Regina, Ostoróczy Nóra, Cserhalmi Júlia, Gaál Renáta</p> <p>Tájépítész munkatárs: Cseh Noémi</p>

A tervpályázat hasznosításának módjára és lehetőségeire tett Bírálóbizottsági ajánlások

A Bírálóbizottság a tervpályázatot érvényesnek és eredményesnek nyilvánítja és megállapítja, hogy a Tervpályázaton első helyet elért pályamű alkalmas arra, hogy annak alapján a pályázó tervezői szolgáltatás megrendelésére vonatkozó hirdetmény közzététele nélkül lefolytatandó tárgyalásos közbeszerzési eljárásban ajánlattételre felhívásra kerüljön. A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás szabályai szerint a közbeszerzési eljárás megindítható, a dokumentációban meghatározott vállalási feltételekkel a tervezői szolgáltatás szerződése megköthető, a Bírálóbizottság alábbi ajánlása szerint:

A Bírálóbizottság – a Tervpályázati rendelet 25. § (3) k.) pontja és 26. § (2) bekezdése alapján kizárólag az I. díjban részesített pályamű tervezőjét javasolja a tervpályázatot követő közbeszerzési eljárásban ajánlattételre történő felhívásra.

A Bírálóbizottság felhívja az Ajánlatkérőt, hogy a tervpályázati rendelet 27. § (4) bekezdése szerint a díjazott és a megvételen részesült pályaművek tekintetében a felhasználási jogok átruházására vonatkozó szerződéseket kösse meg!

Végezetül a Bírálóbizottság felhívja az Ajánlatkérő figyelmét, hogy a jelen zárójelentés – mint a szakmai bírálatokat rögzítő dokumentum – elkészítésekor a benyújtott pályaművek alkotóinak adatai még nem ismertek. Amennyiben a Tervpályázati rendelet szerinti kizáró ok az első díjazott pályamű szerzőjének kiléte után merül fel, Ajánlatkérő a második díjas tervezővel kezdje meg a tárgyalást a tervpályázati rendelet 25. § (5) és (6) bekezdései alapján.

V. Naszályi Márta	sk.	a BB elnöke
Csány Éva	sk.	a BB társelnöke
Hajnal Zsolt DLA	sk.	a BB tagja
Dévényi Márton	sk.	a BB tagja
Vikár András DLA	sk.	a BB tagja
Bardóczy Sándor	sk.	a BB tagja
Győr Attila	sk.	a BB tagja
dr. Enczi János	sk.	a BB szakértője
Légárné Gulyás Rita	sk.	a BB szakértője
Kovács Orsolya	sk.	a BB szakértője
Kovács László	sk.	a BB szakértője
Varga Dániel	sk.	a BB szakértője
dr. Sándor Péterné	sk.	a BB szakértője
Süllei László	sk.	a BB szakértője
Eltér István	sk.	lebonyolító
Jurinyi Amarilla	sk.	lebonyolító

Budapest, 2022. június 10.

A Bírálóbizottság